

Yapısalcılık, kültürel antropolojide, Fransız antropolog Claude Levi-Strauss'un geliştirdiği düşünce akımı. Terim daha, geniş anlamda, 20. yüzyılda ortaya çıkan ve olay, kurum ya da düşüncelerin tarihsel gelişiminden çok, belli bir zaman dilimi içindeki yapısını ve bu yapıyı oluşturan öğelerin karşılıklı ilişkilerini ele alan çeşitli kuramsal yaklaşımları belirtir.

Levi-Strauss kültürü bir sistem olarak ele alır ve öğeleri arasındaki yapısal ilişkileri göz önünde tutarak çözümler. Ona göre, kültür sistemlerindeki evrensel kalıplar insan zihninin değişmeyen yapısının ürünüdür: Akrabalık ilişkileri; sanat, din, mitler, törenler ve yemek pişirme gelenekleri üzerine kapsamlı çözümlenmelerinde de bu tür yapılan saptamasına karşın, Levi-Strauss için yapı terimi öncelikle zihinsel yapı anlamını tasir.

Levi-Strauss'un kuramının genel çerçevesi, kurucu ilkelerini İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure'un ortaya attığı yapısal dilbilime dayanır. Levi-Strauss, yapısal dilbilimi geliştiren Prag Okulu'nun kurucularından N.S. Trubetskoy'un düşüncelerinden yola çıkarak bilinçdışı yapı kavramı üzerinde durmuş ve terimleri kendi başlarına birer birim olarak ele almaktansa, aralarındaki ilişkileri vurgulayan bir yaklaşım geliştirmiştir. Gene Prag Okulu'nun kurucularından Roman Jakobson'un konuşma seslerindeki ayırıcı özellikleri karşıtlıklar halinde gruplandırarak çalışmalarını temel alarak, insan zihninin nesnelere ikili karşıtlıklar olarak algılanması nedeniyle ortaya bilinçdışı bir yapıyı çıkarttığı görüşünü benimsemiştir. Levi-Strauss'un sisteminde, insan zihni pek çok doğal malzemeyi barındıran bir depoya benzer. Zihin bu depodan seçtiği ikili öğelerle farklı yapılar oluşturur; ikili karşıtlıklar da tek tek öğelere ayrılarak yeni karşıtlıklara temel sağlar. Levi-Strauss'a göre toplumsal yaşamın bütün biçimleri, zihinsel etkinlikleri düzenleyen genel yasaların işleyişini temsil eder. Gene bu kurama göre bütün kültürlerin temelinde yapısal benzerlikler vardır ve kültür birimleri arasındaki ilişkilerin çözümlenmesi insan düşüncesinin evrensel ilkelerine ışık tutabilir. Bu kurama yönelik eleştiriler daha çok, kuramın sinanamayacağı ya da kanıtlanamayacağı ve tarihsel süreçleri gözardı ettiği gibi noktalar üzerinde toplanır.

Yapısalcılık daha çok antropoloji ve dilbilim alanlarında etkili olmakla birlikte, psikoloji, psikanaliz, edebiyat eleştirisi, tarih felsefesi ve göstergebilim.. gibi çok çeşitli alanlarda da uygulandı. Özellikle Roland Barthes'in yapıtlarında, "yazar" kavramını eleştiri gündemine almasıyla geleneksel edebiyat eleştirisinden ayrılan bir metin çözümlenme anlayışı ortaya çıktı. Yapısalcılık bunun dışında A. J. Greimas gibi göstergebilimcilerin, yapısal dilbilimin ilkelerini psikanalize uygulayan Jacques Lacan'ın; hümanizm ve Tarihselcilige yönelttiği eleştirilerle Marksizm içinde yapısalci bir çizgiyi temsil eden Louis Althusser'in ve dahâ çok Yapısalcılık

Yapısalcılık

Ömer Faruk Hüsmüllü tarafından yazıldı.
Perşembe, 05 Mayıs 2011 00:01 -

sonrasi Fransiz düşünçesi içinde değerlendirilen Michel Foucault ve Jacques Derrida gibi düşünürlerin de çıkis noktasini olusturdu.

Yapısalcılık- Ana Britanicca